

Trafikutskottets betänkande

1983/84:31

om Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö
(prop. 1983/84:173)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag till lag med vissa bestämmelser för en i Malmö av Scandinavian Airlines System (SAS) anordnad terminal för befordran av flygpassagerare till och från Kastrups flygplats i Danmark. Vid terminalen skall säkerhetskontroll kunna äga rum. Vidare föreslås att en s. k. exportbutik för försäljning av obeskattade varor skall kunna inrättas inom terminalens område. Regeringen föreslås få bemyndigande att besluta om avgifter som ersättning för statens kostnader för säkerhetskontroll samt tull- och passkontroll vid terminalen.

I betänkandet behandlas också motionsyrkanden om bl. a. avslag, helt resp. delvis, på regeringens lagförslag. Motionerna avstyrks, medan regeringens förslag tillstyrks.

I två vpk-reservationer betonas dels att den planerade svävartrafiken utgör ett hot mot Sturup, dels att alla kostnader som drabbar stat och kommuner bör ersättas av SAS.

Propositionen

I proposition 1983/84:173 föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) riksdagen att anta ett i propositionen intaget förslag till lag med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems (SAS) flygpassagerarterminal i Malmö.

Det redovisade lagförslaget har som *bilaga 1* fogats till detta betänkande.

I propositionen föreslås en lag med vissa bestämmelser för en i Malmö av SAS anordnad terminal för befordran av flygpassagerare till och från Kastrups flygplats i Danmark. Vid terminalen skall säkerhetskontroll enligt lagen (1970:926) om särskild kontroll på flygplats kunna äga rum. Vidare föreslås att en s. k. exportbutik för försäljning av obeskattade varor skall kunna inrättas inom terminalens område. Regeringen föreslås få bemyndigande att besluta om avgifter som ersättning för statens kostnader för säkerhetskontroll samt tull- och passkontroll vid terminalen.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 1984.

Motion framlagd under den allmänna motionstiden 1984

I motion 1983/84:377 av John Johnsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att tullklarering för flygresenärer till och från Kastrup ej bör inrättas i Malmö.

Motiveringen till motionsyrkandet finns i motion 1983/84:376.

Motioner framlagda med anledning av propositionen

I motion 1983/84:2890 av John Johnsson m. fl. (s) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alla kostnader beträffande svävartrafik och därmed sammanhängande kostnader som drabbar stat eller berörda kommuner bör ersättas av SAS,

2. att riksdagen uttalar sig för att villkoret för att bevilja den av SAS planerade svävartrafiken bör vara att den reguljära utrikestrafiken från Sturup till Kastrup ej minskas samt att utlovade nya utrikeslinjer inrättas,

3. att riksdagen beslutar avslå den föreslagna lagen om vissa bestämmelser för SAS flygpassagerarterminal i Malmö.

I motion 1983/84:2891 av Kurt Hugosson (s) och Rolf Clarkson (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs beträffande utförandet av gränskontroll i SAS passagerarterminal i Malmö.

I motion 1983/84:2892 av Elver Jonsson m. fl. (fp) yrkas att riksdagen beslutar avslå propositionens förslag om att inrätta en särskild s. k. tax-freebutik för försäljning av obeskattade varor inom terminalen i Malmö.

Yttrande

Över propositionen och motionerna har yttrande avgivits av skatteutskottet (SkU 1983/84:15 y). Se *bilaga 2* till detta betänkande.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt lagen om särskild kontroll på flygplats får kontroll äga rum för att förekomma brott som utgör allvarlig fara för säkerheten vid luftfart (1 §). Förordnande om sådan kontroll meddelas av rikspolisstyrelsen efter samråd med luftfartsverket. I brådskande fall kan förordnande meddelas av den lokala polisstyrelsen. Förordnandet är tidsbegränsat och får gälla i högst tre månader varje gång (2 §). Kontrollen utförs av polisman efter beslut av polisstyrelsen. Denna får också förordna någon annan än en polisman att utföra kontrollen. I sådana fall skall kontrollen utföras under ledning av en polisman. Vid kontrollen eftersöks vapen eller andra föremål som är ägnade att komma till användning vid brott som utgör allvarlig fara för säkerheten

vid luftfart. Väskor och andra slutna förvaringsställen får undersökas. Vidare får både flygpassagerare och andra som upphåller sig inom flygplatsens område kroppsvisiteras. Den som inte frivilligt underkastar sig kroppsvisitation kan avvisas från flygplatsens område (3 §). Påträffas föremål som är ägnade att komma till användning vid brott mot flygsäkerheten, skall den hos vilken föremålet har påträffats anmanas att förvara det på ett sätt som är ägnat att hindra brott, såvida inte föremålet tas i beslag enligt bestämmelserna i rättegångsbalken (4 §). Den som inte rättar sig efter en sådan anmaning får avvisas från flygplatsen. Enligt lagen bör kroppsvisitation som är av mer väsentlig omfattning verkställas inomhus i ett avskilt rum och om möjligt i närvaro av ett vittne (5 §).

På de flesta svenska flygplatser har luftfartsverket i samråd med rikspolisstyrelsen ställt i ordning särskilda utrymmen för kontrollverksamheten. Flygpassagerarna får passera in genom en insynsskyddad avskärmning där kroppsvisitation utförs manuellt eller med hjälp av elektriska detektorer och handbagaget genomlysas med en röntgenapparat. Efter kontrollen slussas flygpassagerarna och deras handbagage direkt in i flygplanet eller till ett särskilt uppehållsrum för enbart kontrollerade personer.

Förordnanden om särskild kontroll har meddelats beträffande samtliga svenska flygplatser och de förlängs kontinuerligt av rikspolisstyrelsen efter samråd med luftfartsverket. Kontrollverksamheten omfattar f. n. ca 30 % av alla avgående flygplan i inrikes trafik och samtliga i utrikes trafik.

Enligt tullagen (1973:670) ansvarar tullverket för kontrollen av person- och varutrafiken till och från tullområdet, dvs. Sveriges landområde, sjöterritorium och luftrum. Enligt 27 § samma lag får på flygplats efter tillstånd av regeringen inrättas särskild butik (exportbutik) för försäljning av oförtullade eller eljest obeskattade varor till flygpassagerare som avreser till utlandet. Regeringen har i förordningen (1962:376) om försäljning i exportbutik (ändrad senast 1976:803) föreskrivit att SAS får inneha exportbutiker på Stockholm–Arlanda, Göteborg–Landvetters, Malmö–Sturups, Jönköpings, Norrköping–Kungsängens, Sundsvall–Härnösands och Umeå flygplatser. På Malmö–Sturups flygplats får försäljning inte ske till flygpassagerare med Köpenhamn som bestämmelseort.

Utskottet

Allmänt

Scandinavian Airlines System (SAS) har i en framställning till regeringen den 24 november 1983 anfört att man planerar att bedriva trafik med svävare för befordran av flygpassagerare och bagage mellan Malmö och Kastrups flygplats i Köpenhamn. För ändamålet uppför SAS i Malmö en särskild terminal. Eftersom trafiken avses gå till och från transitområdet på Kastrups

flygplats måste säkerhetskontroll av passagerare och bagage ske redan vid terminalen i Malmö. SAS har därför hemställt om att möjlighet ges att genomföra säkerhetskontroller vid terminalen. SAS har vidare hemställt om tillstånd att inrätta en s. k. tax-free shop (exportbutik) för försäljning av obeskattade varor i terminalen.

För att tillmötesgå SAS hemställer föreslår föredragande departementschefen i propositionen att en lag med vissa bestämmelser för SAS flygpassagerarterminal i Malmö bör antas av riksdagen. Lagen föreslås omfatta erforderliga bestämmelser om säkerhetskontroll samt bemyndigande för regeringen att ge tillstånd till inrättande av exportbutik och att ta ut avgifter för tull-, pass- och säkerhetskontrollen.

Den passkontroll som kommer att behövas vid terminalen kan enligt föredraganden ske inom ramen för gällande lagstiftning. Föredraganden anser inte heller att den nordiska passkontrollöverenskommelsen (SÖ 1958:24) kan utgöra något hinder mot en sådan kontroll.

Enligt SAS beräknas den planerade svävartrafiken kunna öppnas den 15 juni 1984. Föredraganden föreslår därför att den nya lagen träder i kraft den 1 juni 1984.

Säkerhetskontroll och tullklarering

I propositionen framhålls att en förutsättning för den avsedda svävartrafiken är att säkerhetskontroll av passagerarna och deras handbagage kan ske före svävarens avgång från terminalen i Malmö så att passagerarna vid ankomsten till Kastrup kan tas in direkt i flygplatsens transitutrymme och där föras samman med redan säkerhetskontrollerade resenärer. En sådan ordning innebär från säkerhetssynpunkt inte någon skillnad mot vad som gäller i fråga om passagerare som anländer till Kastrup med flyg från Sverige och som har säkerhetskontrollerats vid en svensk flygplats.

I motion 1983/84:2890 (s), yrkande 3, hemställs att den föreslagna lagen om vissa bestämmelser för SAS flygpassagerarterminal i Malmö avslås. Motionärerna anser att den inrättade svävartrafiken mellan Malmö och Kastrups flygplats är ett direkt hot mot pendeltrafiken mellan Sturup och Kastrup. Den tilltänkta svävartrafiken är enligt motionärerna i bästa fall en förbättrad service för speciella resegrupper från Malmö, men den innebär inga förbättringar för vanligt resande och för resegrupper från övriga Sydsverige.

I motion 1983/84:377 (s), som lades fram under den allmänna motionstiden, yrkas att tullklarering för flygresenärer till och från Kastrup inte bör inrättas i Malmö. Syftet med denna motion överensstämmer med vad som redovisats i motion 1983/84:2890 (s).

I propositionen framhåller föredraganden att stora ansträngningar har gjorts för att förbättra Sydsveriges trafikförsörjning genom att förbättra

servicen på Sturups flygplats. Ytterligare åtgärder i den riktningen kan bli följden bl. a. av det utredningsarbete som f. n. bedrivs under ledning av länsstyrelsen i Malmöhus län. Vissa av SAS planerade utrikeslinjer kan enligt föredraganden också komma att bidra till att förbindelserna mellan Sydsverige och utlandet kommer att förbättras. Den planerade svävartrafiken mellan Malmö hamn och Kastrup, som avses komma i gång redan under sommaren 1984, skulle med omedelbar verkan leda till en avsevärd förbättring i servicen för dem som reser mellan Sydsverige och utlandet. Föredraganden anser därför att det arbete som hittills lagts ned på att förbättra Sydsveriges utlandsförbindelser bör utvecklas med att statsmakterna författningsmässigt reglerar de arrangemang som planeras av SAS.

Utskottet delar den bedömning som görs i propositionen om önskvärdheten att få till stånd den planerade svävartrafiken mellan Malmö och Kastrup. Genom denna trafik kommer snabba och täta förbindelser att kunna skapas mellan Sydsverige och Kastrup. Utskottet har därför inga erinringar mot förslaget till lag med vissa bestämmelser för SAS flygpassagerarterminal i Malmö i vad avser säkerhetskontroll (1 §).

Av det anförda följer att utskottet avstyrker motionerna 1983/84:377 (s) och 1983/84:2890 (s) yrkande 3 i här berörda del.

I motion 1983/84:2890 (s), yrkande 2, framhålls att riksdagen som *villkor för att bevilja den planerade svävartrafiken* bör uttala dels att den reguljära utrikestrafiken från Sturup till Kastrup inte minskas, dels att utlovade nya utrikeslinjer inrättas. Motionärerna menar därvid att om antalet turer minskas i pendeltrafiken mellan Sturup och Kastrup skall tillståndet för svävartrafiken i konsekvens härmed omprövas.

Utskottet har nyligen i betänkandet om anslag till Luftfart (TU 1983/84:20) behandlat frågan om Sturups flygplats. Utskottet redovisade där de åtgärder som vidtagits för att stärka Sturups ställning och det åtgärdsprogram som föreligger för att ytterligare öka chartertrafiken från Sturups flygplats. Vidare underströk utskottet önskvärdheten av att SAS överväger åtgärder som syftar till ett bättre kapacitetsutnyttjande vid flygplatsen och förutsatte att regeringen uppmärksamhet följer utvecklingen av trafiken på Sturup.

Med hänvisning härtill bör enligt utskottets mening motionsyrkandet inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Exportbutik

I propositionen anges att bestämmelsen i 27 § tullagen endast avser inrättande av exportbutik på flygplats och inte medger regeringen att lämna tillstånd till sådan butik på terminalen. Enligt föredraganden bör möjlighet härtill skapas i samband med den övriga lagstiftning som behövs för terminaldriften. Frågan om tillstånd bör enligt föredraganden senare få prövas av regeringen.

I motion 1983/84:2892 (fp) yrkas att propositionens förslag om att inrätta en särskild s. k. tax-freebutik för försäljning av obeskattade varor inom terminalen i Malmö avslås av riksdagen. Motionärerna pekar därvid på ett riksdagsbeslut från år 1980 och en rekommendation från Nordiska rådet, år 1981, om begränsningar i rätten att tullfritt införa skattefria alkoholvaror.

Utskottet har dock för sin del ingenting att erinra mot förslaget i propositionen på denna punkt. Inrättandet av sådan exportbutik kan inte ge utskottet anledning att anta att de skattefria inköpen av alkohol- och tobaksvaror totalt sett kommer att öka. Som skatteutskottet anför i sitt yttrande skall den som reser med den nya förbindelsen mellan Sverige och Danmark kunna företa resan endast för fortsatt färd med flyg från Kastrup till ort utanför Danmark. För sådana resenärer finns redan i dag möjlighet till skattefria inköp.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet förslaget till lag med vissa bestämmelser för SAS flygpassagerarterminal i denna fråga (2 §) samt avstyrker motionerna 1983/84:2890 (s) yrkande 3 i berörd del och 1983/84:2892 (fp).

Avgifter till staten

Föredraganden konstaterar att inrättandet av en flygplatsterminal i Malmö medför ökade kostnader för tull-, pass- och säkerhetskontroll. All avgående trafik måste säkerhetskontrolleras. Likaså måste den ankommande trafiken passkontrolleras som vid nordisk yttergräns.

Rikspolisstyrelsen räknar med att personalbehovet uppgår till tio polismän samt nio pass- och säkerhetskontrollanter vilket medför en lönekostnad på drygt 2,4 milj. kr. per år. Kostnaden för inköp av teknisk utrustning har beräknats till 340 000 kr. samt kostnaden för förhyrning av lokaler till 81 000 kr. per år.

Generaltullstyrelsen har beräknat personalbehovet till minst åtta tulltjänstemän. Kostnaden härför beräknas till ca 1 milj. kr. per år.

I propositionen anförts att kostnaden för den säkerhets- och passkontroll som förekommer vid svenska flygplatser betalas av staten. Staten svarar även för en stor del av kostnaden för tullkontrollen vid flygplatserna. Vissa bestämmelser om skyldighet för transportföretag att ställa lokaler till tullverkets förfogande och om avgift för förrättning finns i tullstadgan (1973:671). I propositionen erinras om den utredning som f. n. pågår inom statskontoret om en utvidgning av avgiftsuttaget.

Ett statligt kostnadsansvar är enligt föredraganden naturligt i första hand när det gäller den kontroll som utövas på de flygplatser som ingår i det statliga flygplatssystemet. Vid planeringen av trafiken på sådana flygplatser har denna kostnad beaktats. Statens kostnadsansvar faller sig enligt föredragandens uppfattning inte lika naturligt när det gäller de kontroller som behövs

vid den nu aktuella terminalen som avses bli utnyttjad i huvudsak för att tillgodose ett luftfartsföretags intresse av att utveckla sin trafikservice gentemot flygresenärerna.

I ett principbeslut om polisens uppgifter, utbildning och organisation m. m. har riksdagen ställt sig bakom tanken att polisen i större utsträckning än tidigare bör ta ut ekonomisk ersättning för övervaknings- och bevakningsuppgifter (prop. 1980/81:13 s. 42, JuU 1980/81:24, rskr 1980/81:210). En förutsättning för att avgift skall få tas ut bör dock vara att det är fråga om uppgifter som i praktiken har en utpräglad karaktär av service åt enskilda personer eller företag och som förekommer i en viss ganska regelbunden omfattning.

Föredraganden anser att likartade synpunkter kan läggas på polisens och tullens kostnader för kontrollen vid SAS flygpassagerarterminal i Malmö. Mot denna bakgrund finner föredraganden det skäligt att företaget genom avgifter bidrar till att täcka dessa kostnader. I propositionen begärs att regeringen får riksdagens bemyndigande att besluta om de avgifter som bör utgå för ändamålet.

I motion 1983/84:2890 (s), yrkande 1, anförs att alla kostnader för svävartrafiken som drabbar stat eller berörda kommuner bör ersättas av SAS.

Utskottet ansluter sig till den bedömning som redovisas i propositionen om avgifter till staten som ersättning för kostnader vid SAS passagerarterminal i Malmö. Normalt åvilar kostnaderna för gränskontrollåtgärder i samband med utrikestrafik tull- och polisväsendet. Eftersom inrättandet av sådan kontroll vid den nämnda terminalen i Malmö huvudsakligen sker för att tillgodose SAS finner dock utskottet det vara rimligt att företaget svarar för de merkostnader för tull- och polismyndigheterna som gränskontrollåtgärderna förorsakar. Utskottet har ingenting att invända mot förslaget att regeringen ges bemyndigande att besluta om de avgifter SAS skall betala för detta ändamål (3 §).

Av vad utskottet här har anfört torde syftet med motion 1983/84:2890 (s), yrkande 1, i huvudsak vara tillgodosett, varför motionsyrkandet kan lämnas utan någon riksdagens åtgärd.

I motion 1983/84:2891 (s, m) framhålls att kostnaderna för gränskontrollåtgärder i anslutning till SAS svävartrafik rimligen bör bäras av företaget. Vidare anser motionärerna att samhället, utan att eftersätta kravet på en tillfredsställande gränskontroll, har ett särskilt ansvar för att alla möjliga *kosnadsbesparande åtgärder* vidtas när ett enskilt företag har kostnadsansvaret. Motionärerna betonar att möjligheterna att samordna tull- och polis kontrollen bör tas till vara och att där så kan ske företaget ges möjlighet att självt eller genom anlitan av annat därför lämpat företag, exempelvis vaktbolag, få medverka i kontrollen under ledning av ansvarigt tull- och polisbefäl.

Utskottet vill med anledning av motionen betona att kostnadsbesparande åtgärder bör vidtas. De statliga myndigheterna bör känna ett ansvar härför även när SAS svarar för betydande kostnader. Utskottet vill därför understryka nödvändigheten av att ta till vara möjligheterna att samordna tull- och poliskontrollen. En sådan samordning får dock inte gå ut över kravet på en tillfredsställande gränskontroll. Utskottet utgår från att regeringen med beaktande härav och i samråd med personalen prövar förutsättningarna för samordning mellan olika berörda personalkategorier.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

Tidpunkt för lagens ikraftträdande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att lagen skall träda i kraft den 1 juni 1984. Härav följer att utskottet avstyrker motion 1983/84:2890 (s) yrkande 3 såvitt nu är i fråga.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *säkerhetskontroll och tullklarering*
att riksdagen, med avslag på motionerna 1983/84:377 (s) samt 1983/84:2890 (s) yrkande 3 såvitt nu är i fråga, i denna del antar förslaget till lag med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö,
2. beträffande *villkor för att bevilja den planerade svävartrafiken*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2890 (s) yrkande 2,
3. beträffande *exportbutik*
att riksdagen, med avslag på motionerna 1983/84:2890 (s) yrkande 3 såvitt nu är i fråga och 1983/84:2892 (fp), i denna del antar det i mom. 1 nämnda lagförslaget,
4. beträffande *avgifter till staten*
att riksdagen, med avslag på motion 1983/84:2890 (s) yrkandena 1 samt 3 såvitt nu är i fråga, i denna del antar det i mom. 1 nämnda lagförslaget,
5. beträffande *kostnadsbesparande åtgärder*
att riksdagen med anledning av motion 1983/84:2891 (s, m) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,
6. beträffande *lagens ikraftträdande*
att riksdagen med avslag på motion 1983/84:2890 (s) yrkande 3 såvitt nu är i fråga godtar det i mom. 1 nämnda lagförslaget i motsvarande del.

Stockholm den 15 maj 1984

På trafikutskottets vägnar
KURT HUGOSSON

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Olle Östrand (s), Wiggo Komstedt (m), Sven-Gösta Signell (s), Per Stenmarck (m), Gösta Andersson (c), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Sven Henricsson (vpk), Sören Lekberg (s), Ingrid Andersson (s), Lisbet Calner (s) och Per-Ola Eriksson (c).

Reservationer

1. Villkor för att bevilja den planerade svävartrafiken (mom. 2)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar de farhågor som redovisas i motionen om att den inrättade svävartrafiken mellan Malmö och Kastrups flygplats kan bli ett direkt hot mot pendeltrafiken mellan Sturup och Kastrup. Svävartrafiken kan också enligt utskottets bedömning komma att få en alltför snäv inriktning mot affärsresandet. Utskottet vill därför betona vikten av att Sydsveriges förbättrade utlandsförbindelser även kommer övriga resegrupper till del och att möjlighet därför ges att kunna ompröva tillståndet för svävartrafiken.

Vad utskottet härom har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande villkor för att bevilja den planerade svävartrafiken

att riksdagen med anledning av motion 1983/84:2890 (s) yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

2. Avgifter till staten (mom. 4)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet ansluter sig" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som redovisas i motionen att alla kostnader för svävartrafiken som drabbar såväl stat som berörda kommuner bör ersättas av SAS, då inrättandet av gränskontrollåtgärderna helt sker för att tillgodose SAS önskemål. Utskottet har dock ingenting att invända mot att regeringen ges bemyndigande att besluta om de avgifter SAS skall betala.

Vad utskottet här har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *avgifter till staten*

att riksdagen

a. med anledning av motion 1983/84:2890 (s) yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

b. med avslag på motion 1983/84:2890 (s) yrkande 3 såvitt nu är i fråga, i denna del antar det i mom. 1 nämnda lagförslaget.

Särskilt yttrande

Exportbutik (mom. 3)

Olle Grahn (fp) anför:

Det finns skäl att vara kritisk till den del av regeringens lagförslag som behandlar frågan om inrättande av en särskild butik (exportbutik) för försäljning av oförtullade eller obeskattade varor.

Då utskottet endast haft att ta ställning till ett bemyndigande för regeringen att fatta beslut om tillståndsgivning för inrättande av exportbutik och att ta ut avgifter för tull-, pass- och säkerhetskontrollen, har jag inte ansett mig kunna avge reservation mot utskottets förslag.

Sedan lång tid har den svenska alkoholpolitiken varit inriktad på att försöka begränsa konsumtionen bl. a. genom dryckesskatterna. Nordiska rådet har uppmanat de nordiska regeringarna att försöka begränsa den skattefria försäljningen. Att nu i samband med byggandet av terminal för befordran av flygpassagerare till och från Kastrups flygplats i Danmark inrätta en s. k. exportbutik för försäljning av obeskattade varor är ur principiell synpunkt ett avsteg från riksdagens tidigare ställningstaganden om nödvändigheten av en restriktiv och socialt inriktad alkoholpolitik.

Jag förutsätter att regeringen beaktar de i motion 1983/84:2892 (fp) anförda skälen mot inrättande av exportbutik vid terminalen.

Propositionens förslag**Förslag till****Lag med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö**

Häri genom föreskrivs följande.

1 § På den i Malmö av Scandinavian Airlines System anordnade terminalen för passagerare och gods, som befordras direkt till eller från ett luftfartyg i internationell trafik vid Kastrups flygplats i Danmark, får särskild kontroll äga rum till förekommande av brott som utgör allvarlig fara för säkerheten vid luftfart. Beträffande sådan kontroll gäller lagen (1970:926) om särskild kontroll på flygplats i tillämpliga delar.

2 § Vad som i 27 § tullagen (1973:670) föreskrivs i fråga om inrättande av en särskild butik (exportbutik) för försäljning av oförtullade eller eljest obeskattade varor på en flygplats skall gälla även i fråga om inrättande av en sådan butik på terminalen.

3 § Regeringen får besluta om avgifter till staten som ersättning för kostnaderna för särskild kontroll samt tull- och passkontroll på terminalen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1984.

Skatteutskottets yttrande

1983/84:15 y

om Scandinavian Airlines Systems flygpasagerarterminal i Malmö (prop. 1983/84:173)

Till trafikutskottet

Sedan trafikutskottet berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1983/84:173 om Scandinavian Airlines System (SAS) flygpasagerarterminal i Malmö jämte motioner får skatteutskottet anföra följande.

I propositionen föreslås en särskild lag med vissa bestämmelser för SAS flygpasagerarterminal i Malmö. Bakgrunden är att SAS planerar att från terminalen bedriva trafik med svävare för befordran av flygpasagerare och bagage mellan Malmö och Kastrups flygplats i Köpenhamn. Eftersom avsikten är att trafiken skall gå till och från transitområdet på Kastrups flygplats, planeras utöver pass-, tull- och valutakontroll även säkerhetskontroll vid terminalen. Genom att ta ut en särskild avgift av SAS räknar kommunikationsministern med att det allmänna skall få ett bidrag till kostnadstäckningen för tull-, pass- och säkerhetskontrollen. Avsikten med den föreslagna lagstiftningen är att författningsmässigt reglera dessa förhållanden.

Vid terminalen planeras dessutom en s. k. tax-free shop för försäljning av obeskattade alkohol- och tobaksvaror. Enligt gällande lag får sådana butiker inrättas endast på flygplats. Den föreslagna lagen innehåller därför en bestämmelse om att en sådan butik skall få inrättas på terminalen.

Redan under den allmänna motionstiden har John Johnsson (s) i motion 377, som hänvisats till skatteutskottet, yrkat att någon tullklarering för flygresenärer till och från Kastrup inte inrättas i Malmö då detta innebär försämringar för trafiken på Sturup. Av samma skäl yrkas i motion 2890 av John Johnsson m. fl. (s) bl. a. dels avslag på den föreslagna lagen, dels ett uttalande att SAS bör ersätta alla kostnader som drabbar stat och kommun till följd av terminalen. I motion 2891 av Kurt Hugosson (s) och Rolf Clarkson (m) yrkas att man i kostnadsbesparande syfte ger SAS möjlighet att självt eller genom ett vaktbolag få medverka i kontrollen under ledning av ansvarigt tull- och polisbefäl. Slutligen yrkar Elver Jonsson m. fl. (fp) i motion 2892 av nykterhetspolitiska och fiskala skäl avslag på förslaget att inrätta en tax-free shop på terminalen.

Skatteutskottet behandlar i sitt yttrande endast de frågor som berör skatteutskottets beredningsområde. Dit hör frågan om tullkontroll och inrättandet av en tax-free shop på terminalen.

Vad först gäller frågan om tullkontroll framgår av propositionen att generaltullstyrelsen beräknat personalbehovet till åtta tulltjänstemän och

kostnaden till ca 1 milj. kr. per år. Denna kostnad bör enligt propositionen SAS bidra till att täcka. Enligt utskottets uppfattning bör, om den planerade tullkontrollen inrättas vid terminalen, SAS genom en avgift ersätta alla kostnader som erfordras för en kontroll av SAS resenärer. Under förutsättning att detta krav tillgodoses har utskottet från de utgångspunkter utskottet har att beakta inte funnit anledning att motsätta sig att den föreslagna tullkontrollen inrättas.

Vad särskilt gäller det i motion 2891 framförda kravet på besparingar vill utskottet framhålla att den väg som anvisats av motionärerna knappast är realistisk då det torde vara uteslutet att låta andra än behöriga tulltjänstemän utföra tullens myndighetsuppgifter.

När det slutligen gäller inrättandet av en tax-free shop på terminalen anser utskottet att samma skatteregler för inköp av alkoholvaror och tobaksvaror bör gälla som för andra resenärer vilka avreser till utrikes ort. Såvitt utskottet kan finna har denna synpunkt redan beaktats i förslaget. Den som reser med den nya förbindelsen mellan Sverige och Danmark skall kunna företa resan endast för fortsatt färd med flyg från Kastrup till ort utanför Danmark, och för sådana resenärer finns redan i dag möjlighet till skattefria inköp. Med hänsyn härtill saknas enligt utskottets mening anledning till erinran mot propositionen på denna punkt.

Sammanfattningsvis anser således skatteutskottet från de utgångspunkter utskottet har att beakta att hinder ej möter mot att den föreslagna lagen antas. Om trafikutskottet anser att det är lämpligt att inrätta svävarterminalen i Malmö bör trafikutskottet följaktligen enligt skatteutskottets mening tillstyrka propositionen och avstyrka motionerna i nu behandlade delar. Då det enligt utskottet är lämpligt att även motion 377 behandlas i anslutning till propositionen överlämnar utskottet – under förutsättning av trafikutskottets godkännande – med detta yttrande den motionen till trafikutskottet för behandling.

Stockholm den 3 maj 1984

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s), Ewy Möller (m), Bruno Poromaa (s), Erkki Tammenoksa (s) och Göran Riegnell (m)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

